

21. Yüzyılda Çocuk ve Eğitim Gelişimsel Aşamalarla

Editörler: Nazife Burcu TAKIL • Emre SÖNMEZ

Editörler: Doç. Dr. Nazife Burcu TAKIL - Dr. Emre SÖNMEZ

21. YÜZYILDA ÇOCUK VE EĞİTİM Gelişimsel Aşamalarla

ISBN 978-625-8044-31-7

DOI 10.14527/9786258044317

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabı tümü ya da bölümleri, kapak tasarımları; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtilamaz. Bu kitabı T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevıdır. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yüksekokretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taramaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulummaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2021, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

Yayınçı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayinevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-İleti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Değerli Okurlar,

Çocukluk dönemi, yetişkinliğin üzerine inşa edildiği, dünyayı algılama ve onunla iletişim kurma alışkanlıklarımızın belirlendiği bir dönemdir. Bu dönemde edindiğimiz, öğrendiğimiz ne varsa hayatı boyu izlerini taşıraz. Elinizde bulunan bu kitap, çocukluktan yetişkinliğe uzanan serüvende farklı disiplinlerle nasıl ilişki kurulacağını anlatmaktadır. Çocukluk döneminde ne kadar çok uyarıcı ile karşılaşırsak o kadar duyarlı ve farklı bakış açılarına sahip oluruz. Bu sebeple “21. Yüzyılda Çocuk ve Eğitim -Gelişimsel Aşamalarla-” başlıklı kitabımızda pek çok farklı konu ve disiplin incelendi. Daha iyi bir gelecek için duyarlı çocuk yetiştirmenin önemine sahip olduğumuz bu yüzyılda; her bölümün sonunda ele alınan disiplin çerçevesinde çocukların için neler yapılması gerektiğine dair öneriler hâssasiyetle sizlere sunuldu.

Kitapta adı geçen yazarların her biri, ele aldığı konunun uzmanı olup siz değerli okuyuculara birikimlerini aktardılar. Çocukluk döneminde bir kılavuz niteliği taşıyan ve on bir bölümden oluşan bu kitapta; dil gelişimi, eğitim programları, eğitim yönetimi, somut olmayan kültürel mirasın aktarımı, yabancı dil öğretimi, dijital araçların doğru kullanımı, okuma kültürü, tarih bilinci, duygusal düzenleme, konuşma bozuklukları, ebeveyn rol ve davranışları incelendi.

Çocuk ve Eğitim başlıklı kitaplar arasında birbirinden farklı disiplinlerin ve konu uzmanlarının bir araya geldiği ve gelişimsel aşamalarla konuları inceledikleri bu çalışmanın Türkiye’de öncü nitelikte olması da gurur vericidir.

Bu kitapta yer alan akademisyen ve yazar hocalarımıza katkılarından ve titiz çalışmalarından dolayı teşekkür ediyoruz. Kitabın basımını üstlenerek eğitime katkı sağlayan Pegem Akademi Yayıncılık ailesine de teşekkürü borç biliriz.

Çocuklara ve tüm dünyaya faydalı olması temennisiyle...

Keyifli okumalar!

Editörler

Doç. Dr. Nazife Burcu TAKIL
ORCID No: 0000-0003-0937-7595

Dr. Emre SÖNMEZ
ORCID No: 0000-0002-2853-7956

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Doç. Dr. Nazife Burcu TAKIL - Dr. Emre SÖNMEZ

1. Bölüm: Çocuk ve Dil Gelişimi

Doç. Dr. Nazife Burcu TAKIL - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0937-7595

2. Bölüm: Çocukluk Dönemi Eğitim Programları

Prof. Dr. Gürcü ERDAMAR - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001- 6753-0151

3. Bölüm: Çocukluk Döneminde Eğitim Yönetimi

Dr. Emre SÖNMEZ - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2853-7956

4. Bölüm: Somut Olmayan Kültürel Miras ve Çocuk

Doç. Dr. Evrim ÖLÇER ÖZÜNEL - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8719-5274
Dr. Öğr. Üyesi Tuna YILDIZ - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1100-9794

5. Bölüm: Çocukluk Döneminde Yabancı Dil Öğrenimi

Dr. Burtay Hatice İNCE - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9902-6574
Dr. Esen METİN - Çankaya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3365-6156

6. Bölüm: Çocukluk Döneminde Dijital Araçların Doğru Kullanımı

Dr. Nazif Kutay ERDEN - Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2677-6953

7. Bölüm: Çocukluk Döneminde Okuma Kültürü

Dr. Nil Didem ŞİMŞEK - Süleyman Demirel Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3494-1971

8. Bölüm: Çocukluk Döneminde Tarih Öğretimi

Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6320-982X

9. Bölüm: Çocuk ve Ergenlerde Duygu Düzenleme

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Berna SARI ARASIL - Yeditepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6870-4758

10. Bölüm: Çocukluk Döneminde Dil ve Konuşma Bozuklukları

Dr. Şadan ALTINOK - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2741-4751

11. Bölüm: Çocukluk Döneminde Ebeveynlerin Rol ve Davranışları

Dr. Emre SÖNMEZ - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2853-7956

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM ÇOCUK VE DİL GELİŞİMİ

Öz	1
Tarihsel Bakış Açısıyla “Çocuk” Olmak	2
Dilin Bileşenleri	4
Bilişsel Gelişim.....	6
Dil Becerileri	8
Dil Gelişim Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	9
Kaynaklar.....	12

2. BÖLÜM ÇOCUKLUK DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMLARI

Öz	13
Giriş.....	14
Eğitim Programı	15
Eğitim Programlarının Özellikleri	17
Eğitim Programının Öğeleri	18
Türkiye'de Çocukluk Dönemi Eğitim Programları	21
Dünyada Çocukluk Dönemi Eğitim Programları.....	25
Çocukluk Dönemi Eğitim Programları Nasıl Tasarlanmalı ve Uygulanmalı?.....	29
Kaynaklar.....	32

3. BÖLÜM ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE EĞİTİM YÖNETİMİ

Öz	35
Çocukluk Döneminde Eğitimin Örgütlenmesi.....	36
Çocukluk Döneminin Yönetimi.....	39
Okul Yöneticilerinin Mesleki Yeterlikleri.....	39
Okul Kültürü	40
Öğretim	40

Müfredat ve Değerlendirme	40
Davranış	40
Ek İhtiyaçlar ve Özel Eğitim İhtiyaçları	40
Mesleki Gelişim.....	41
ÖrgütSEL Yönetim	41
Sürdürülebilir Okul Gelişimi.....	41
Ortaklaşa Çalışma.....	42
Yönetim ve Hesap Verebilirlik.....	42
Öğrenmeye Liderlik Etmek (Öğrenme Liderliği)	42
Okullarda Öğrenme Kültürü Oluşturma	44
Okul Güvenliğini Sağlama	46
Çocuklarda Öğrenme Sorumluluğunun Geliştirilmesi.....	47
Çocuklarda Okul Aidiyetinin Geliştirilmesi.....	48
Sonuç.....	50
Kaynaklar.....	51

4. BÖLÜM SOMUT OLМАYAN KÜLTÜREL MİRAS VE ÇOCUK

Öz	55
Giriş.....	56
Somut Olmayan Kültürel Miras.....	56
Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Çocuk Oyunlarının Etkisi	58
Sonuç.....	63
Kaynaklar.....	64

5. BÖLÜM ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

Öz	65
Giriş.....	66
Dil Öğrenmede Çocuklar ve Yetişkinler	67
Dil Edinimi ve Öğrenimi	67
Gelişim Açıından Farklılıklar	68
Bilişsel Açıdan Farklılıklar	69
Motivasyon Açılarından Farklılıklar	70
Çocuklar ve Yetişkinlerde Yabancı Dil Öğreniminde Strateji Kullanımı	70

Dil Öğrenmede Çocuklar ve Yetişkinler Arasındaki Benzerlikler	72
Yaratıcılık ve Dil Öğrenimi	73
Eğitim ve Yaratıcılık	73
Yaratıcılık Nedir?	73
Yaratıcılığın Eğitimdeki Rolü	75
Çocuklarda Yaratıcı Düşünme ve Eğitim	76
Yabancı Dil Öğreniminde Yaratıcılık	78
Yaratıcı Dil Öğrenim Etkinlikleri	80
Oyunlar	81
Şarkı	84
Sanatsal Faaliyetler	85
Öyküler	86
Drama	87
Kaynaklar	87

6. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE DİJİTAL ARAÇLARIN DOĞRU KULLANIMI

Öz	91
Çocukluk Dönemi	92
Dijital Cihazların Hayatımıza Girişi	92
Sağlık Sorunlarının Oluşumu	94
Zararlı İçeriklerden Kaçınma	96
Siber Zorbalık	97
FOMO Hastalığı	97
Dijital Bağımlılık Üçgeninden Kurtulma Yolları	98
Kaynaklar	101

7. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE OKUMA KÜLTÜRÜ

Öz	103
Çocuk Kavramı Üzerine	104
Çocuğun Okuma Eylemiyle ve Kitapla Tanışması	106
Okuma Becerisinden Okuma Alışkanlığına Bir Yolculuk	107
Okuma Kültürü Edinme ve Oluşturma Süreci	109

Çocukluk Döneminde Eleştirel Okuma	118
Kaynaklar.....	122

8. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE TARİH ÖĞRETİSİ

Öz	125
Giriş.....	125
Neden Tarih Öğreniyoruz?.....	126
Çocuklara Tarihi Nasıl Öğretebiliriz?.....	128
Eşyanın Tarihi.....	128
Fotoğraf Albümleri ile Geçmişe Yolculuk.....	129
Aile Büyükleri ile Yapılabilecek Etkinlikler	129
Geleneksel Oyunlar Aracılığı ile Geçmişe Yolculuk.....	130
Hikâyelerle Tarih	132
Drama- Rol Oynama Yoluyla Tarih Öğrenimi	133
Müzelerle ve Tarihi Mekânlarla Tarih Öğretimi	135
Sonuç.....	137
Kaynaklar.....	137

9. BÖLÜM

ÇOCUK VE ERGENLERDE DUYGU DÜZENLEME

Öz	139
Duygu.....	140
Duygu Düzenleme	140
Bebeklerde ve Küçük Çocuklarda Duygu Düzenleme	143
Orta Çocuklukta Okul Çağı Çocuklarında Duygu Düzenleme.....	144
Ergenlerde Duygu Düzenleme	146
Sonuç.....	147
Kaynaklar.....	148

10. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE DİL VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI

Öz	151
Çocuklarda Dil ve Konuşma Becerisi Gelişimi	152
Alicı Dil ve İfade Edici Dil	154

Dil ve Konuşma Gelişiminde Ailelerin Kullanabileceği Etkinlik Önerileri.....	156
Ninni, Tekerleme, Şiir, Hikâye/Masal ile Konuşma Becerisi Geliştirme Etkinlikleri	157
Oyunlar	158
Okul Öncesi Eğitimi	159
Konuşma Bozuklukları	159
Gecikmiş Konuşma.....	160
Afazi	161
Artıkülasyon Bozuklukları.....	161
Dudak Damak Yarıklığı.....	161
Hızlı Bozuk Konuşma (Takifemi)	162
Kekemelik.....	162
Dil Bozuklukları	163
Gecikmiş Dil	163
Dile Dayalı Öğrenme Yetersizlikleri	163
Okul Öncesi Dil Bozuklukları	164
Selektif Mutizm	164
Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar	164
Kaynaklar.....	167

11. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE EBEVEYNLERİN ROL VE DAVRANIŞLARI

Öz	169
Olumlu ve Destekleyici Ebeveyn Tutumu.....	169
Erken Çocukluk Eğitiminin Önemi.....	171
Evde Uygun Bir Öğrenme ve Çalışma Ortamının Tasarlanması.....	173
Okula Anlamlı Veli Katılımı	175
Sonuç.....	179
Kaynaklar.....	179
Yazarlar Hakkında.....	181

1. BÖLÜM

ÇOCUK VE DİL GELİŞİMİ

Doç. Dr. Nazife Burcu TAKIL - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0937-7595

Bu Bölümde Hangi Soruların Cevabını Bulabiliyoruz?

- *Çocuk kavramının tarihsel süreçteki değişimi nasıldır?*
- *Dilin bileşenleri nelerdir?*
- *Dil gelişimini etkileyen unsurlar nelerdir?*
- *Bilişsel gelişim ve dil ilişkisi nedir?*
- *Dil gelişimini desteklemek için nelere dikkat edilmelidir?*

Öz

Yetişkin dünyasının olumlu ya da olumsuz her adımda, alınan her kararda kuşkusuz ki çocukluk döneminin izleri vardır. Bu izler; bizim kim olduğumuz, dünyaya kendimizi nasıl tanıttığımız ile yakından ilgilidir. Bu sebeple erken çocukluk döneminden itibaren dil gelişiminin üzerinde hassasiyetle durulması gerektiği düşünülmektedir. Bu bölümde “çocuk” kavramı ele alınarak çocuğun kendini ifade etme becerileri üzerinde durulmuştur. Dil bileşenlerinin ve dil becerilerinin geliştirilme sürecinde bilişsel gelişim teorisine dayalı aşamalar ön plana alınarak ebeveyn ve öğretmenler için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dil gelişimi, dilin bileşenleri, bilişsel gelişim, çocuk gelişimi

Tarihsel Bakış Açısıyla “Çocuk” Olmak

“Çocuk” kavramı Orta Çağ’dan günümüze kadar pek çok farklı bakış açısıyla ele alınmış ve çocuğun üzerine yüklenen anlamlar sosyolojik, ekonomik, siyasi olaylardan etkilenerek farklılaşmıştır. Toplumların insana ve hayata bakışı değişirken eğitim politikaları, dil öğretme yaklaşımları, eğitim sistemleri de buna paralel değişimler yaşamıştır. TV programlarının içerikleri, çocuk edebiyatı adı altında yazılan ve okunan eserler, çocuk oyuncakları gibi pek çok somut olan ve olmayan kültürel unsur da bu değişikliklerden etkilenmiştir. Hatta “çocuk” kavramı da farklı yüzyıllarda farklı tanımlamalarla kendini göstermiştir.

Çocuğa ilişkin Orta Çağ'da olumsuz tutumlara rastlanırken zaman içerisinde çocuğun değeri de anlaşılmıştır. Buna etken olarak psikoloji, sosyoloji, felsefe, eğitim, fen bilimleri alanında yapılan çalışmalar ve buluşlar gösterilebilir. Kronolojik olarak çocuk kavramını incelediğimizde olumsuz bir algıdan olumluğa doğru bir değişimin ve yapılanmanın olduğunu söyleyebiliriz.

Orta Çağ'da beşinci ve on üçüncü yüzyıllar arasında insanlar; çocukluğu, yaşamın farklı bir dönemi olarak görmemektedir. Modern anlamdaki çocuk ve çocukluk kavramlarına Orta Çağ'da rastlanmamaktadır. Çocuklar o dönemde, beş veya yedi yaşına girene kadar bebek sayılmakta sonrasında ise yetişkin olarak kabul edilmektedir. Bu durum, günümüze kadar gelmiş olan yağlı boyalı tablolarında da kendini göstermektedir. Tablolarda çocukların yetişkin kıyafetleri içinde, yetişkin jest ve mimikleriyle resmedildikleri rahatça gözlemlenebilir. Çocuk beş yaşına geldikten sonra yetişkinlerle aynı oyunları, hikâyeleri, oyuncakları, şarkıları ve giyim tarzını paylaşabilirdi. Bugün “çocuk ihmali, istismarı” olarak nitelendirdiğimiz pek çok davranış şekli, o dönem için olağan bir şeydi. Çocuğa karşı duyarlılık 1500'lü yılların sonunda ortaya çıkmıştır. 1600'lü yıllara gelindiğinde çocukluk, yetişkinlikten farklı bir süreç olarak görülmeye başlamıştır. 1800'lü yıllara doğru ise çocukluk için olumlu ve önemli olaylar kendini göstermeye başlamıştır. Bunun en önemli göstergelerinden biri okulların açılmasıdır. Üniversitelerin açılmasıyla

birlikte eğitimciler ve filozoflar insanların masum doğduğunu, çocukların aslında birer günahkâr olmadığını anlatmaya başlamıştır. Dolayısıyla yetişkinler, aslında çocuklara doğru yolu göstermesi ve çocukların koruyup kollaması gereken kişiler olarak ifade edilmeye başlanmıştır. 1800'lü yılların sonunda psikanalitiğin kurucusu Freud, çocukluk yaşantılarının yetişkin kişiliğini ve davranışını güçlü bir biçimde etkilediğine dair güçlü bir kuram ortaya koymuştur. Freud'un ortaya koyduğu çalışma yöntemi, ilerleyen zamanlarda çocuk gelişimi alanının da çok disiplinli olarak ele alınmasını da sağlamıştır. Yine de bu yüzyıllarda çocuk istismarına ve çalışma hayatında çocuk nüfusuna rastlanmaktadır. 1900-1950 yılları arasında ise çocuklar bakıma muhtaç bireyler olarak görülmüş, korunmuş ve eğitilmiştir. 2000'li yillarda kadar geçen sürede çocuklar ve aileleri için eğitim hizmetlerinin yanı sıra sosyo duygusal hizmetler ve sağlık hizmetleri de sunulmaya başlanmıştır (DeMause, 1995; Gander ve Gardiner, 2015).

20. yüzyıla gelindiğinde bilimsel verilerin, psikoloji ve eğitim bilimlerindeki verilerin artmasıyla çocuğun da artık farklı ve özgür bir birey olduğunu düşünen sistem; çocuğa gerekli ilgiyi de göstermeye başlamıştır. Birleşmiş Milletlerin Uluslararası İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, çocukların özel ilgi ve yardıma hakkı olduğu ilan edilmiş ve 18 yaşına kadar her birey "çocuk" olarak tanımlanmıştır. Orta Çağ'da beş yaşına geldiğinde yetişkin kabul edilen çocuğun, o yaşta fiziksel ve ruhsal olarak bambaşka özelliklere sahip olduğunun ortaya konması insanlık tarihi bakımından olumludur. Özellikle 1990 sonrası çocuğa ilişkin tespit ve değerlendirmeler; çocuk gelişiminde fiziksel, bilişsel ve duyuşsal alanlara hizmet etme yönünde önemli atılımlar sağlamıştır. 1990 yılında Türkiye'nin de imzalamış olduğu "Çocuk Hakları Sözleşmesi" ile çocuk haklarının korunması amaçlanmış ve imza atan 196 ülkenin bu hakları uygulamaya koyması için gerekli hükümler yer almıştır.

Çocuk Hakları Sözleşmesine göre çocuk (Birleşmiş Milletler, 1989):

1. Bağımlıdır: Bakıma ve yardıma ihtiyacı vardır.
2. Kırılgandır: Engel, göç, savaş gibi durumlar sebebiyle korunmaya ve özel bir ilgiye ihtiyaç duymaktadır.
3. Yetkindir: Düşünebilir, düşüncelerini ve tercihlerini ortaya koyabilir ve dolayısıyla kararları etkileyebilir.

Bu üç kural çerçevesinde çocuklar için "yardım, koruma, katılım hakkı" 196 ülke tarafından kabul görmüştür. Böylece 21. yüzyıla girerken "çocuk" kavramına küresel anlamda yeni bir bakış getirildiğini söylemek mümkündür. Tarih boyunca yaşanan her olay, farklı disiplinlerde tezahür bulmuştur. Göle atılan bir taşın dalga dalga yayılması gibi, toplumsal alanda yaşanan bir gelişme de farklı disiplin hal-

kalarında kendini göstermeye başlar. Çocuğa verilen değerin artmış olması çocuk edebiyatı eserlerinde “örnek çocuk olma”, “hızla büyüp örnek yetişkin olma”, “çocukluğun kötü yanları” gibi içeriklerden “mutlu çocuk” ve “sağlıklı çocuk” gibi niteliklere evrilmıştır. Çocuk kavramının değişimi Türkiye'de eğitim alanında da oldukça önemli yankılar uyandırılmıştır. 2021 yılı ekim ayı itibarıyle Türkiye'de Çocuk Gelişimi Bölümünde 103 lisans programı, 27 tezli yüksek lisans programı, 11 doktora programı ve 9 tezsiz yüksek lisans programı bulunmaktadır (YÖKSİS, 2021). Bu programların açılmış olması ve sayısı, 21. yüzyılla birlikte çocuğa verilen önemin güçlü bir göstergesidir. Bu aynı zamanda Türkiye'deki çocuk nüfusunun artışıyla ve çocuk gelişimine verilen önemle de ilişkilendirilebilir.

Türkiye'de 2020 yılının sonu itibarıyle Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 83 milyon 614 bin 362 kişilik toplam nüfusun 22 milyon 750 bin 657'sini çocuklar oluşturmaktadır. Çocuk nüfusun en çok dağılım gösterdiği yaş aralığı ise %28,7 oranla 5-9 yaş aralığıdır (TÜİK, 2021). Bu veriler incelendiğinde Türkiye'de her dört kişiden birinin çocuk yaşı olduğunu görmekteyiz. Bir ülkenin geleceğini belirleyen çocuk nüfusun eğitimi de çok önemli yer tutmaktadır. Çocukların kendilerini rahatlıkla ifade edebileceği -dil becerilerini yeterli düzeyde kullanabilecekleri- bir sürecin oluşturulması da bu sebeple önem taşımaktadır. Dil becerilerini iyi kullanan bireyler, fikirlerini, ihtiyaçlarını ve duygularını daha iyi ifade edebildikleri için sosyal ve akademik ortamlarda da başarı gösterirler. Bu da temelde toplumsal kalkınmayı etkileyen bir unsurdur. Dil gelişimi ile ilgili süreçleri desteklemek için dilin bileşenlerini de bilmek gereklidir.

Dilin Bileşenleri

Dilin bileşenleri beş kısımda incelenmektedir (Trawick Smith, 2014, s. 267-290):

1. Anlam bilgisi (semantik): Kelimelerin ve cümlelerin anlam değerlerini inceler. Okul öncesi dönemdeki çocukların kelimelerin anamlarını bilmeleri yani semantikleri hızlı bir şekilde gerçekleştirmektedir. 2 yaşında 200 kelime kullanımı 6 yaşta 10 bin kelimeyle kendini gösterir. Çocuklar, konuşuklarından çok daha fazla kelime sayısına sahiptirler. Bu derece hızlı kelime öğrenimi, beynin belirli dil bölümlerinin erken özelleşmesi ve gelişmesi ile açıklanmaktadır.
2. Ses bilgisi (Fonoloji): Bir dildeki sesleri, bu seslerin hangilerinin anlam taşıdıkları, nasıl bir düzende bulundukları gibi konuları inceler. Çocuklar konuşma seslerini erken yaşlarda kazanırlar; ancak dilin bütün seslerini henüz tam manasıyla edinememişlerdir. Fonoloji erken çocuk-